

PTE BTK Demográfia és Szociológia Doktori Iskola

KÉPZÉSI TERV

Profil

(Profil, alapvető célok) A doktori iskola képzési és kutatási programjának alapvető célja, hogy feloldja azt a feszültséget, amely a demográfiai ismeretek iránt egyre növekvő társadalmi és szakmai igény és a demográfiai ismeretek szisztematikus oktatása és ismerete között fennáll. Egy olyan képzési-kutatási programot kívánunk létrehozni, amely átfogó ismereteket ad az európai és a hazai népesedés kérdéseiről, szisztematikusán áttekinti a népeségtudomány ismeretköreit, alapos módszertani-statisztikai eszköztárat ad a hallgatók kezébe és képessé teszi hallgatóit a népesedési problémák önálló elemzésére, megértésére és kezelésére.

(Társadalmi igény és meglévő kapacitások) A népesedési kérdések a modern európai társadalmak és a magyar társadalom egyre súlyosabb társadalmi problémaivá válnak. Az európai társadalmak öregedése, az alacsony termékenység, a magas hazai halandóság, a szenvedélybetegségek nem szűnő prevalenciája, az egyre intenzívebbé váló migráció, az etnikai relációk problematizálódása, az egyes települések és régiók radikálisan megváltozó népeségmegtartó ereje, stb. olyan demográfiai problémák, amelyekkel nem csak a jelenben szembesülünk, de a trendek ismeretében várhatóan jövőnket is növekvő mértékben formálják. Ezzel szemben a népesedéstudományi ismeretek egyetemi szintű oktatása ma sporadikus, széttagolt. Demográfiai problémakörök jellemzően a szociológiai és szociálpolitikai képzésben jelennek meg, részét képezik a közgazdaságtani és földrajzi oktatásnak is. A módszertani ismeretek a statisztikai oktatáshoz kötődnek. Mind az egyetemi, mind a doktori képzésben jelenleg is születnek demográfiai témájú dolgozatok, az érintett hallgatók és doktoranduszok azonban egy szempontból hendikeppel indulnak: nem alapozhatnak szisztematikus szakirányú képzésre.

(A doktori iskola célja, alapelvek) Képzési programunk egy meglévő űrt kíván kitölteni: a doktori iskola szisztematikus képzést kínál, és elmélyült, módszeres kutatást tesz lehetővé azok számára, akik a népesedési problémák tudományos tanulmányozására készülnek. A képzési program egy oldalról átfogó képet ad a népesedés alapvető területeiről (történeti demográfia, a népesedés elméletei, termékenység és nupcialitás, halandóság, addiktológia, migráció, területi különbségek), másrészt olyan módszertani eszköztárat (regresszió-számítás, halandósági elemzések, eseménytörténeti elemzés, stb.) ad a hallgatók kezébe, amely lehetővé teszi, hogy a népesedési problémák természetét megismerjék és állításait empirikus adatokon teszteljék. A program keretében az elméleti képzés mellett nagy hangsúlyt fektetünk az empirikus adatelemzésre, alternatív hipotézisek felállítására, a hipotézisek empirikus tesztelésére. Képzési programunk másik alapelve, hogy a képzési programnak szorosan kell integrálódnia a hazai és nemzetközi kutatási szektorba. Ezért doktorjelöltjeink, a témavezetővel szorosan együttműködve, azok segítségével és útmutatása szerint bekapcsolódnak az aktuális demográfiai, empirikus szociológiai, addiktológiai és települési kutatási programokba.

(Programok) Noha iskolánk lehetőséget teremt a népeségtudomány szinte minden területének vizsgálatára, és teret enged a diszciplináris és módszertani sokszínűségnek, a törzstagok és témavezetők eddigi kutatásai, és témakiírásai bizonyos népesedési problémák tárgyalásához előnyösebb kereteket teremt. A demográfia integratív diszciplína, s mivel alapvető szempont, hogy a népesedési problémákat adekvát empirikus módszerekkel kell közelíteni, így számtalan diszciplína számára vonzó. A DI diszciplináris profiljának meghatározása céljából három átfogó kutatási programot alakítottunk ki, amely szándékaink szerint az érdeklődők számára jól tudja jelezni a képzési és kutatási területeket. A *DEMOGRÁFIA* program a klasszikus népesedési kérdéseket, a hazai és európai népesedési folyamatokat, a termékenységet, a halandóságot és a migráció foglalja

magában. A program azt hivatott jelezni, hogy minden a népesedés alapkérdéseit tárgyaló kutatást be kívánunk fogadni, ugyanakkor ezeket szorosan a kutatási témakiírásokhoz kötve és modern kutatási gyakorlattal kívánjuk feldolgozni. Két további program tematikájában szorosan kapcsolódik a népeséstudományhoz, közelítéseiben és módszereiben azonban a rokon társadalomtudományi közelítéseket részesít előnyben. Az *Addiktológia, egészségmagatartás* program a népesség jóllétének kihívásaival és a népesedés szempontjából legjelentősebb problémák kezelésével foglalkozik. A *Településszociológia* program keretében a népesedési és társadalmi folyamatok egyik legfontosabb differenciáló kontextusát, a területi folyamatokat vizsgáljuk. A képzésben és a kutatásokban kitérünk a területi folyamatok társadalmi okaira és a hosszú távú társadalmi fenntarthatóság perspektíváira.

(Külföldi kapcsolódások) A doktori képzés során szorosan kapcsolódunk a hazai és nemzetközi népesedési kutatásokhoz, az egyre inkább európai léptékűvé váló doktori programokhoz. A kutatási tevékenységet illetően a KSH Népeséstudományi Kutatóintézetében, illetve a KSH Népeségstatisztikai osztályán végzett elemző munkákhoz, valamint az OTKA és EU-pályázatokhoz kapcsolódunk. Az oktatás területén a European Doctoral School of Demography (EDSD) jelenti a tájékozódási pontot. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a doktori iskola és hallgatói szervesen kapcsolódjanak be az európai kutatási programokba. Külön elmélyült cserekapcsolatokat alakítunk ki a rostocki Max Planck Institute for Demographic Research-el, illetve a párizsi INED-el, az európai demográfiai kutatások két kulcsszereplőjével. A doktori iskola programját úgy alakítottuk ki, hogy évente egy-egy nemzetközi szaktekintély is tart képzést, nemzetközi népeséstudományi kapcsolataink révén pedig elősegítjük, hogy hallgatóink rövidebb-hosszabb időre ösztöndíjasként külföldön tanuljanak, kutassanak.

(Output: A végzett hallgatók) Terveink szerint a képzési és kutatási tevékenységek eredményeképpen a doktori iskolából olyan védett hallgatók kerülnek ki, akik átfogó képpel rendelkeznek a népeséstudomány jelenlegi problémaköréről, a népesedési tendenciákról, felismerik a népesedési problémák akutságát, probléma érzékenyek, képesek felhasználni az elméleti ismereteket, meg tudják találni (vagy megalkotni) a probléma megértéséhez elengedhetetlen adatforrásokat, ismerik az empirikus adatelemzési módszereket és elemzési eredményeiket társadalmi kontextusba tudják helyezni. Az ilyen tulajdonságokkal felvértezett szakembereket a tudományos életen kívül a társadalom számtalan szereplője igényli: az európai, a nemzeti és a helyi politikai döntéshozók és döntés előkészítők éppúgy, mint a fejlesztéspolitika szakemberei, vagy az üzleti élet szereplői (a marketingtől a biztosítási piacig), a civil társadalom szervezetei, valamint a közélet átfogó kérdései iránt érdeklődő állampolgárok, nem utolsósorban a média.

Képzési terv

A képzési terv a doktori képzésben teljesítendő 180 kreditet fedi le, ebből 72 kredit esik a képzési, 108 kredit a kutatási részre.

Képzési rész

72 kredit =

42 kredit kötelező kurzus (4 és 6 kredites kurzusok) +

24 kredit kötelezően választható (4 kredites kurzus) +

6 kredit választható blokkosított kurzus (6 kredites kurzusok)

KÖTELEZŐ TÁRGYAK (42 kredit)

A népességtudomány és az empirikus szociológia alapvető ismereteit a kötelező elméleti tárgyak, ill. a bevezető módszertani tárgyak tartalmazzák. Az elméleti tárgyak feladata, hogy átfogó képet adjanak a népességtudomány alapvető kérdéseiről, a kérdések megválaszolásakor alkalmazott elméleti megközelítésekről. A módszertani tárgyak azokat az ismereteket fedik le, amelyek elengedhetetlenek az empirikus adatelemzési munkához.

1. félév

ELMÉLETI TÁRGYAK

Aktuális népesedési problémák (Spéder Zsolt, Őri Péter) ELŐADÁS 6 kredit

A képzés célja hogy világossá tegye a hallgatók számára a demográfiai paradigma alapvető jellemzőit, bemutassa a demográfiai elemzések alapvető lehetőségeit és korlátait. E cél elérését több szempont együttes érvényesítése révén kívánja elérni. Egyrészt az alapvető elméleti közelítések bemutatásával és történeti kulcsfolyamatok értelmezésével megrajzoljuk a demográfiai közelítés alapvető kontúrajait, és egyben fogódzókat adunk a népesedésről meglévő ismeretek rendszerezéséhez. Másrészt törekszünk a demográfiai megközelítések és a rokon társadalomtudományi közelítések kapcsolatának bemutatására. Harmadrészt törekszünk arra, hogy a népesedés alapvető témaköreit – termékenység, nupcialitás, halandóság, öregedés, migráció, etnicitás – aktuális problémákon keresztül tárgyaljuk, mert ez világossá teszi a demográfiai elemzések aktualitását, és elősegíti a hallgatók diszciplináris kötődését. Elképzeléseink szerint egy ilyen, elméletileg megalapozott, empirikusan tisztázott és aktuális problémákra irányuló bevezetés segíti a hallgatókat tervezett kutatási tevékenységük kontextusba helyezésében, a kutatási kérdésfeltevéseik tisztázásában.

Addiktológia: elméletek, folyamatok, társadalmi és egyéni megküzdés (Kelemen Gábor, Erdős Márta) ELŐADÁS 4 kredit

A mélyreható személyes változás a teljes kapcsolati rendszer átformálódásával jár. E kapcsolati változások elválaszthatatlanok a diszkurzív mintázatok megváltozásától, a „józan beszédkód” elsajátításától. A diskurzus révén teremtjük meg közös társas valóságunkat, hozzuk létre azokat a

társas-társadalmi kontextusokat, amelyek a személyes tapasztalatok és az intézményi gyakorlatok szerveződését lehetővé teszik. Az episztémikus diskurzus analízis a személyes kogníció, a társadalom és a diskurzus hármas egységét hangsúlyozza, vizsgálja a közös tudások elérhetőségét, formálódásának kérdéseit: miféle tudások hozzáférhetőek egyes társadalmi csoportok vagy éppen az egyén számára, mi tekinthető centrális vagy marginális tartalomnak? A diszkurzív mintázatok tanulmányozásával feltárnak az emberi viselkedés konvenciói, és a konvenciók megerősítésének, vagy – nagyobb léptékű változások során – újraírásának, átírásának szabályai. A szerhasználó szenvedélybetegek és a függőségből felépülők beszédkódja jellegzetes eltéréseket mutat. Ezeket az eltéréseket a következő dimenziók segítségével ragadhatjuk meg: kapcsolati hálózatok fejlődése; a kontrollhoz és a változashoz való viszony; liminalitás és struktúra, parrhesia és trickster-lét; mentalizáció és reflektivitás; hedonikus és eudaimonikus boldogság; valamint az önmagunkkal való törődés.

Területi különbségek (Kovács Teréz) ELŐADÁS 4 kredit

A társadalomtudományok térbelileg fókuszált hagyományos megközelítésmódjain (városszociológia, faluszociológia, településkutatások, regionális elemzések) túllépve, a kurzus a társadalmak térbeli szerkezetének vizsgálati lehetőségeit tekinti át, különös tekintettel a népesedési folyamatok, valamint a társadalmi egyenlőtlenségek térbeli megjelenésére.

Társadalmi problémák (Elekes Zsuzsanna, Füzesi Zsuzsanna) ELŐADÁS 4 kredit

A tárgy célja a mai magyar társadalomban meglévő kirekesztődési folyamatok, konfliktusok megismertetése. Azok a társadalmi csoportok, illetve azok a jelenségek kerülnek tárgyalásra, amelyekre a társadalom- és szociálpolitika elsődlegesen irányul, és amelyek a mai magyar társadalomban valamilyen szempontból problémát jelentenek. A kérdéses jelenségek szociológiai elméleteinek bemutatásán túl különös súllyal szerepel a tantárgyban a témához kapcsolódó empirikus kutatások módszereinek és eredményeinek megismertetése. Főbb témakörök: egészségkárosító magatartások, hajléktalanság, etnikai problémák, szexuális másság, gyermekek problémái, kriminalitás.

Tudományelmélet (Demeter Tamás) ELŐADÁS 4 kredit

A kurzus során a tudományelmélet alapvető fogalmait és problémáit tekintjük át egyrészt ismeretelméleti szemszögből, másrészt a tudományfejlődés-elméletek szemszögeiből. A kurzus általános filozófiai megalapozást kínál a társadalomtudományok és specifikusan a népességtudomány történetének és episztémológiájának kérdéseit tárgyaló kurzusokhoz csakúgy, mint a doktori képzés elméleti-módszertani tárgyaihoz. A tárgy ismeretelméleti fókuszában a dedukció, indukció, verifikáció, konfirmáció, falszifikáció, a tudományos törvények, a tudományos magyarázat, megértés és magyarázat viszonyának problémái állnak. A tudományfejlődés-elméletek vonatkozásában a kumulatív fejlődéselméletek, a kuhni paradigmaelmélet, a tudásszociológia tudományképe, az evolúciós tudománymodellek, a tudományos kutatási programok lakatosi metodológiája, és Feyerabend anarchizmusa kerülnek a középpontba.

MÓDSZERTANI TÁRGYAK:

Bevezetés a demográfia elemzési módszereibe (Daróczy Etelka) SZEMINÁRIUM 6 kredit

A kurzus célja a demográfiai alapfogalmak és módszerek elsajátítása és gyakorlati alkalmazása: a hallgatók ismerkedjenek meg a demográfiai szemlélettel; tudják önállóan használni a népességszerkezet és a népesedési folyamatok alapvető vizsgálati módjait és módszereit, és

értelmezni a demográfiai mutatókat; képesek legyenek a demográfiai módszereket és mutatókat társadalmi-gazdasági elemzésekben hasznosítani; ismerjék fel a népesség összetételének és a demográfiai jelenségek intenzitásának (valamint ezek változásának) társadalmi-gazdasági jelentőségét és kölcsönhatásait.

2. félév

ELMÉLETI TÁRGYAK:

Kortárs szociológiai paradigmák (Gáspár Gabriella, Füzér Katalin) ELŐADÁS 4 kredit

A kurzus keretében a népesedési folyamatok értelmezésében is szerepet játszó kortárs szociológiai paradigmákat, mezoszintű elméleteket tárgyaljuk: diszkurzív fordulat, individualizáció, globalizáció, lokalizáció, társadalmi integráció és kirekesztődés, civil társadalom, hálózat és tőke elméletek, racionális döntés elmélet. A kurzus kitér továbbá a közelmúlt négy nagy szociológiaelméletet alkotó szerzőjének munkásságára is: Bourdieu, Giddens, Luhmann, Habermas.

Társadalmi struktúra: rétegződés, mobilitás (Schadt Mária) ELŐADÁS 4 kredit

A kurzus célja a struktúra és rétegződéskutatás elméleti, metodológiai problémáinak-, és a társadalmi mobilitás elméletének és módszertanának, a hagyományos és új megközelítéseknek, a mobilitás kutatások három generációjának tanulmányozása. Foglalkozunk továbbá az osztály és réteghatárok elmosódása-, a hagyományos és modern középosztályok, a csoport identifikáció és a csoport hovatartozás strukturalista - funkcionalista megközelítésével, illetve a XX. század második felében keletkezett konfliktuselméletek, az ipari társadalmakra vonatkozó egyenlőtlenségek elméleti modelljeinek, az élethelyzetek, életstílus jellemzőknek a bemutatásával.

MÓDSZERTANI TÁRGYAK:

Többváltozós elemzések: lineáris regresszió (Bálint Lajos) SZEMINÁRIUM 6 kredit

A kurzus a lineáris modellek statisztikai elméletét mutatja be. A stúdium során kitérünk a modellépítés során gyakran felmerülő problémák felismerésére és azok kezelésére (outlier, kollinearitás, normalitás hiánya, heteroszkedaszticitás). Az előadás keretében megismerkedünk a Dummy változókkal és az interakciós tagokkal. A kurzus gyakorlatorientált, R programnyelv segítségével igyekszünk bemutatni az eredményeket.

KÖTELEZŐEN VÁLASZTHATÓ TÁRGYAK (24 kredit):

E tárgyak egy-egy téma elmélyült ismereteit, illetve a tudományterületen használt módszertani ismereteket fedik le. A hallgatói összetételnek megfelelően folyamatosan figyelni kell a tárgykínálat és a doktori témák összeillesztésére. Az abszolutórium megszerzéséhez legalább két módszertani tárgyat kell választani.

Minden kurzus 4 kredites; az előadások, illetve szemináriumok a 2. vagy a 4. szemeszterben kerülnek meghirdetésre.

DEMOGRÁFIAI TÁRGYAK:

Történeti demográfia, a demográfia története (Óri Péter, Faragó Tamás) ELŐADÁS

A kurzus célja, hogy megismertesse a hallgatókkal a demográfia tudományának kialakulását, jellegzetes kérdésvetéseinek, kutatási irányainak, módszereinek kifejlődését. Elsősorban a hagyományos demográfiai rendszer átalakulására helyezi a hangsúlyt, bemutatja, hogyan alakultak ki a modern demográfiai viszonyok, mindez hogyan kapcsolódik a tudományág fejlődéséhez. A kurzus interdiszciplináris jellege és az, hogy hosszú időtartamú folyamatok megismertetésére törekszik, formálja a hallgatók szemléletét, elemzési készségét, és elmélyíti a jelen demográfiai viszonyainak a megértését.

Termékenység: trendek és magyarázatok, elméletek és elemzések (Spéder Zsolt) ELŐADÁS

A képzés célja, hogy átfogó és részletes képet adjon az európai és a hazai termékenységi folyamatokra vonatkozó kutatásokról. Áttekintjük a termékenységet érintő demográfiai, közgazdasági, szociológiai, szociálpszichológiai elméleteket, továbbá bemutatjuk, és kritikailag elemezzük, hogy azok a termékenységi viszonyok mely vonatkozásának magyarázatára alkalmasak. Szétválasztjuk a makroszintű termékenységi viszonyok és az egyéni (páros) gyermekvállalási döntések értelmezését, ugyanakkor külön figyelmet szentelünk a makro-mikro kapcsolatoknak. Bemutatjuk a termékenységi elemzésekhez használt módszertani apparátusokat, értelmezzük a módszertani paradigmaváltásokat. Bemutatjuk a termékenységi kérdések népesedési viszonyokon belüli változó szerepét, és külön figyelmet szentelünk a termékenység (gyermekvállalás) elemzéseinek interdiszciplináris voltára.

A jóléti rendszer, mint életpálya-finanszírozás (Gál Róbert) ELŐADÁS

A kurzus tárgya a jóléti rendszerrel foglalkozó új kutatási program, mely a jóléti állapot generációk illetve életszakaszok közötti erőforrás-áramlási rendszernek tekinti, melyben az erőforrások keresztmetszetben tekintve az aktív korúaktól a gyermekekhez és az idősekhez, életpálya-metszetben nézve pedig az aktív életszakaszból az inaktív életszakaszokba áramlanak. A jóléti rendszer elsősorban tehát nem szegénységet enyhít és jövedelmeket egyenlít ki, hanem az életpálya-finanszírozás érdekében erőforrásokat mozgat generációk között. Legjellemzőbb vonása nem az, hogy a gazdagok támogatják a szegényeket, hanem az, hogy az aktív korúak felnevelik a gyermekeket és eltartják az időseket. Történelmi előképe nem a szegényház, hanem a nagycsalád/rokonság. Az új iskola hangsúly-eltolódásokra vezet a jóléti kutatásban: a teljes életpálya finanszírozását vizsgálja; modelljeiben nem két, hanem három együtt élő generációval számol, melyek között két ellentétes irányú erőforrás-áramlat fut (az aktívaktól a gyermekek illetve az idősek felé); elemzi, és a társadalmi folyamatok magyarázatában felhasználja e két ellentétes irányú áramlat arányainak alakulását;

továbbá a korábbinál nagyobb hangsúlyt ad az alternatív jövedelempálya-kisimító intézményeknek, különösen a háztartásoknak. Az életpálya-finanszírozási iskola egy sor új szempontot vet fel olyan hagyományosan egymástól távol álló területek vizsgálatában, mint a választási rendszerek, az egyenlőtlenségek és a jövedelem-újraelosztás, a gazdasági növekedés, az igazságosság-elméletek, a termékenység vagy a humántőke-beruházások.

Migrációkutatás elemélete és gyakorlata (Melegh Attila/Gödri Irén) ELŐADÁS

A migráció, mint társadalmi jelenség globális és lokális vizsgálatának módszertani kérdései állnak a kurzus középpontjában a huszadik és huszonegyedik századra vonatkozóan. A kurzus áttekinti, hogy szociológiai szempontból miképpen értelmezhető a nemzetközi vándorlás, miért nem értelmezhető pusztán egyéni racionális döntésként. Áttekinti a világrendszer, a történeti iskola, makro- és mikrogazdasági, a kumulált okság, a társadalmi tőke, etnikai vállalkozás, másodlagos munkaerőpiac, migrációs rendszerek, a migrációs púp elméletét. Bevezet a fontosabb kvalitatív módszerekbe a migráció területén. Feltárja a vonatkozó interpretációs és társadalompolitikai problémákat nemcsak Európára, hanem a migrációs rendszerek más kiemelt területeire. Betekintést nyújt a népesedés és a gazdasági makroszerkezetek más kapcsolódó globális folyamataiba. Értelmezi a globalizáció hatását a társadalmi élet más területeire.

Területi különbségek modellezése (Bálint Lajos) ELŐADÁS

A kurzus bepillantást nyújt a térbeli adatok (elsősorban ún. téralakzatok, polygonok) vizuális megjelenítésére, az adatok kezelésére. A térbeli adatok egyik legfontosabb sajátossága, hogy a szomszédos vagy közeli megfigyelések értékei hasonlítanak egymásra, ez a fel nem ismert gyakori jelenség a függetlenségre vonatkozó feltevés megsértéséhez, torzított becsléshez vezet. A kurzus keretein belül megismerkedünk az autokorreláció különböző lokális és globális mutatóival, a térbeli (keresztmetszeti) regresszió különböző típusaival (Lag, Error, Sarar, Sarma, spatial Durbin), a térbeli filterezéssel, valamint a lokális regresszió térbeli változatával az ún. GWR modellel. A kurzus kizárólag nyílt forráskódú szoftvereket (R, QGIS) ill. ingyenesen letölthető szoftvereket (OpenGeoda) használ.

Népeség előreszámítás (Földházi Erzsébet) ELŐADÁS

A népeség szerkezete és annak változása szoros összefüggésben áll a gazdaság, a társadalom és a környezet jövőbeni alakulásával: annak részben oka, részben következménye. A népeség előreszámítása – vagyis annak meghatározása, hogy a jövőben hogyan változik a népeség száma és összetétele – fontos kiindulópontja lehet a társadalmi-gazdasági tervezésnek. A kurzus célja, hogy a hallgatók átfogó ismereteket szerezzenek a népeség-előreszámítás legalapvetőbb módszereiről, eredményeiről és felhasználásának lehetőségeiről. A kurzus során áttekintjük a népeség-előreszámítások történetét és az előreszámítás alapvető módszereit: a kohorsz-komponens módszerre helyezzük a fő hangsúlyt, de kitérünk a hosszú távú előreszámítások során óhatatlanul felmerülő bizonytalanságok kezelésével kapcsolatos kérdésekre is. A népeség legalapvetőbb, nem és kor szerinti előreszámítása mellett foglalkozunk a területi előreszámítások jellemzőivel és módszereivel, továbbá a különböző, egyéb szempontok szerinti előreszámítások során felmerülő kérdésekkel (pl. iskolai végzettség, gazdasági aktivitás, családi állapot szerinti előreszámítások). Bemutatjuk a legnagyobb, népeség-előreszámítással foglalkozó szervezetek – például a Világbank, az Eurostat és más szervezetek – által alkalmazott módszereket és a kapott eredményeket, és összevetjük ezeket a hazai előreszámítások eredményeivel. Kitérünk a magyarországi népeség tényleges alakulása és az előreszámítások közötti eltérésekre és elemezzük az eltérések okait.

Határon túli kisebbségek népesedése (Kiss Tamás, Gyurgyik László) ELŐADÁS

A tárgy keretében a határon túli magyar kisebbségek demográfiai helyzetének összefüggései, demográfiai viselkedésének jellemzői kerülnek bemutatásra. A demográfia hagyományos témái (születés, elhalálozás, migráció) mellett az etnikai identitás-vállalással, asszimilációval kapcsolatos

fogalmakat, tendenciákat tekintjük át, illetve a határon túli magyar közösségek társadalmi pozícióit mutatjuk be. A határon túli népesség összehasonlító bemutatása több referencia-népességhez kapcsolódik, amiből anyaországbeli és a többségi népesség emelhető ki.

Öregedés és nyugdíjrendszer (Monostori Judit) ELŐADÁS

Közhely, hogy az európai és a magyar társadalom öregedik, hogy az öregedés egyre erőteljesebben veti fel a jóléti állam finanszírozhatóságának problémáját. A kurzus keretében bemutatjuk a demográfiai öregedés tendenciáit, áttekintjük az öregedés különböző indikátorait. A demográfiai öregedés ui. azt a keretrendszert határolja körül, amelyben a jelenlegi jóléti, és társadalompolitikai programok értelmezhetőek. Jelezzük, hogy noha a demográfiai folyamatok kemény kereteket adnak, a finanszírozási problémák mégis az intézményrendszer jellemzői, tehetetlensége, és a társadalompolitikai döntések következtében jönnek létre.

SZOCIOLÓGIAI TÁRGYAK:

A népességtudomány története és ismeretelméleti problémái (Demeter Tamás) ELŐADÁS

A kurzus keretében áttekintjük a demográfia történetét és az abban jelentkező ismeretelméleti problémákat. A kurzus történeti fókuszában a politikai aritmetika, kameralizmus, a társadalom matematizálására irányuló törekvések, a természettudományoknak a társadalom tanulmányozására kifejtett hatásai állnak. A kurzus ismeretelméleti fókuszában a főszerepet a társadalmi jelenségek és a róluk alkotott tudás természetének kérdései, a kvantifikált társadalomtudomány ismeretelméleti problémái, a matematikai módszerek teherbíró képessége és alkalmazhatóságának határai, valamint a társadalmi jelenségek jelentéstelítettségének kérdései játsszák. A kurzus során az ismeretelméleti és a történeti fókusz ötvöztetésére teszünk kísérletet annak érdekében, hogy a népességtudomány módszertani fejlődése és az annak során jelentkező problémák történeti beágyazottsága és tudományos jelentősége egyidejűleg legyen érzékelhető.

Családszociológia és társadalmi nemek (Schadt Mária) ELŐADÁS

A képzés célja a társadalom és a család kölcsönhatásban történő átalakulásának bemutatása, úgy hogy a családszerkezet változásait, a jelenleg tapasztalható működési zavarokat egy történeti megközelítésen keresztül elemezzük. Annak ellenére, hogy a családnak, mint társadalmi intézménynek a termelés szerkezetében elfoglalt helye meghatározza a családszerkezetben történő változásokat, ezek nem egyszerűen függő változói a gazdasági-társadalmi átalakulásnak. E mellett a kulturális értékek és normák is jelentős hatást gyakorolnak arra, hogy milyen szerepeltvárások fogalmazódnak meg a társadalomban a családdal és az azt alkotó egyénekkal szemben. A statisztikai adatok elemzéséből a családi kapcsolatok zavaraira következtethetünk, ám ezek nem tekinthetők egyéni és egyedi problémáknak, a tüneti kezelés helyett a problémák kialakulásának gyökereit igyekszünk feltárni, bemutatva a nemek közötti viszonyrendszer átalakulásának a társadalomra, és a családszerkezetre, illetve a demográfiai változásokra gyakorolt hatását.

Vidéki társadalmak (Kovács Teréz) ELŐADÁS

A leszakadó régiókban élő emberek felkészületlenek a XXI. században bekövetkezett gazdasági változásra. Ez a kortárs Magyarország egyik legnagyobb társadalmi problémája, aminek vannak gazdasági, demográfiai és szociológiai okai. Ahhoz, hogy az elmaradott térségek zárvány társadalmaiban a gazdasági fejlődés elinduljon, előbb a megfelelő társadalmi változásoknak kell végbemennie. A kurzus során olyan ismeretek elsajátítására kerül sor, amelyek segítségével végzett szakembereink hozzá tudnak járulni annak meghatározásához, hogy az egyes leszakadó területek és az ott élő társadalmi rétegek számára melyek a legmegfelelőbb ágazati és integrált fejlesztések és a megvalósításhoz milyen módszerekre van szükség a társadalmi befogadóképesség növelése céljából.

Társadalmi egyenlőtlenségek, szegénység (Spéder Zsolt) ELŐADÁS

A képzés célja, hogy megismerjük a szegénység és a jövedelemegyenlőtlenségek alapvető összefüggéseit. Tisztázni fogjuk, hogy melyek a legfontosabb elméleti megközelítések, és azok milyen előfeltételezésekkel élnek, pontosítjuk a szegénységgel kapcsolatos fogalomtárat, kialakítjuk a szegénység empirikus vizsgálatához és értelmezéséhez elengedhetetlen eszköztárat. Bemutatjuk és értelmezzük a szegénység alapvető tendenciáit, hogy mely társadalmi csoportokat veszélyeztet leginkább a szegénység. Részletesen taglaljuk a szegénységdinamika legfontosabb jellemzőit, megkülönböztetve tartósan és átmenetileg szegényeket. A hazai tendenciákat a lehetőségekhez mérten nemzetközi összehasonlításban is tárgyaljuk. Külön hangsúlyt helyezünk az alapvető népesedési folyamatok és a társadalmi egyenlőtlenségek, azon belül a szegénység reprodukciója összefüggéseinek feltárására.

Kisebbségsszociológia (Kupa László) ELŐADÁS

A kurzus célja, hogy a kisebbségsszociológia szerteágazó tematikájából elsősorban azokra az elméleti kérdésekre és problémafelvetésekre fókuszáljon, amelyek a demográfia szempontjából is relevánsnak tekinthetők. Ennek megfelelően az 'identitás' fogalmából kiindulva juthatunk el az 'etnikai identitás', a 'nemzet', a 'nemzeti/etnikai kisebbség' kategóriáihoz, valamint a 'regionális identitás' kérdéséhez. Elsősorban a hazai nemzeti és etnikai kisebbségek, valamint a Kárpát-medencében élő határmenti magyarság helyzete alapján tárgyaljuk az identitás megőrzésének különböző típusait (pl. nyelvi identitás, az ún. 'etnikus vallás' kérdése, a kulturális identitás egyéb formái). Ebben a tematikai blokkban kap helyet az olyan fogalmak tisztázása is, mint asszimiláció, disszimiláció vagy a migráció. A nemzeti és etnikai kisebbségek léte, etnikai identitásuk megőrzése/erősítése jelentős mértékben függ azoktól az intézményi keretektől, amelyekben a kisebbségi léthelyzetek strukturálódnak. Ezeknek az intézményeknek a tárháza igen széles, az 'életvilág' olyan intim szférájától kezdve, mint a házasság, az iskolarendszeren, a kisebbségi önkormányzatok szerveződésén, a kisebbségeket megillető kollektív jogok gyakorlásán át a kisebbségi autonómia garantálásáig, mely kérdéseket szintén érint a kurzus.

Társadalmi tőke: elmélet, mérés, fejlesztés (Füzér Katalin) ELŐADÁS

A kurzus a társadalomtudományok kortárs sikerkoncepciójával foglalkozik: a társadalmi tőke három típusának (bonding, bridging, linking) elméleti hátterét, multidiszciplináris alkalmazási területeit és gyakorlati életbeli felhasználásnak gyakorlatát tekintjük át.

Helyi fejlesztési stratégiák (Füzér Katalin) ELŐADÁS

Az integrált helyi fejlesztési stratégiákat társadalmi gyakorlatként értelmezi a kurzus, melynek keretében nemcsak az Európai Unió, nemzeti és regionális fejlesztéspolitikák kontextusában, hanem a helyi társadalom részvételi folyamatainak és a projektosztály tevékenységének keretében is elhelyezzük a helyi fejlesztési stratégiák kialakítását, megvalósítását és komplex fenntarthatóságát. A kurzus keretében a népesedési folyamatok helyi stratégiákban játszott szerepét, jelentőségét is vizsgáljuk.

ADDIKTOLÓGIA, EGÉSZSÉGMAGATARTÁS TÉMÁJÚ TÁRGYAK:

Egészségmagatartás (Füzesi Zsuzsanna) ELŐADÁS

A tárgy keretében elsősorban az egészségmagatartás választásának társadalmi meghatározottságáról, egyenlőtlenségeiről, társadalmi, közösségi és egyéni szinten történő

befolyásolási lehetőségeiről esik szó. Az egyes egészségmagatartási szokások elterjedtsége, használatuk/ előfordulásuk jellemzőinek megismerése során azok társadalmi, kulturális, politikai befolyásoltságát is érinti a kurzus. Az „egész-ség” élmény és keresés új trendjei, lehetőségei és alkalmazásuk megismerése a hallgatók elméleti ismereteinek bővítése mellett saját coping potenciáljukat is növeli.

Felépülés, segítő szakmák (Kelemen Gábor, Erdős Márta) ELŐADÁS

A segítség folyamata, amelynek célja az emberi lehetségszféra kiterjesztésének elősegítése, a képessé és erőssé tétel (enablement, empowerment) jegyében zajlik. Ezek a folyamatok a személyt, mint közössége(i) elkötelezett tagját erősítik meg, közvetve tehát a segítség mindig a teljes társadalomra is irányul. Kérdés, mennyiben szolgálják ezt a fent körvonalazott célt a segítő intézményrendszerek? Milyen módon kutatható, értékelhető maga a folyamat, mit jelent a segítő tevékenység hatékonysága, milyen fontosabb kritikák fogalmazódnak meg ezen intézményrendszerek működésével kapcsolatban? Hogyan kapcsolódik mindez a betegségek gazdasági érdekekkel összefüggő társadalmi konstrukciójához hazánk sajátos társadalmi viszonyai között? A kurzus során a hallgatók megismerkednek a felépülés egy új elméleti modelljével, az egészségtanulással, és mindazokkal az elméleti és empirikus előzményekkel, amelyek e modell megalkotásához vezettek (szalutogenetikus modell, a gyenge kapcsolatok elmélete, Bateson tanuláselmélete, a szociális tanulás elmélete, az ún. „recovery capital” összetevői).

Az öngyilkos viselkedés háttértényezői (Osváth Péter) ELŐADÁS

A kurzus keretében áttekintjük a szuicidológiai kutatásokban megjelenő legfontosabb irányzatokat, kiemelve azokat az eredményeket, melyek segítséget nyújtanak az öngyilkosság integratív szemléletének kialakításában. Külön figyelmet fordítunk a hazai kutatásokra, hangsúlyt fektetve saját epidemiológiai vizsgálatainkra, melyek kapcsán bemutatjuk azokat az eredményeinket, melyek lehetőséget nyújtanak a haza szuicid szcéna pontosabb megismerésére és az öngyilkosság eredményesebb megelőzésére.

MÓDSZERTANI TÁRGYAK:

Többváltozós elemzések: eseménytörténeti elemzés (Bartus Tamás) SZEMINÁRIUM

A hallgatók elsajátítják az eseménytörténeti elemzés alapvető fogalmait és technikáit. A kurzus során tárgyalt témák: oksági és időbeliség; a cenzorálás problémája; diszkrét és folytonos eseménytörténeti modellek, a folytonos modellek főbb válfajai, az eseménytörténeti modellek maximum likelihood becslése, az eseménytörténeti modellek specifikálása során felmerülő alapvető problémák, az ismétlődő események modelljei (shared frailty).

Halandósági tábla és használhatósága (Bálint Lajos) SZEMINÁRIUM

A halandósági tábla a demográfia módszertani eszköztárának a legáltalánosabb és legelterjedtebb eszköze. Segítségével más demográfia jelenségek elemzésére is lehetőség nyílik. A kurzus bemutatja a halandósági tábla konstruálásának lépéseit, továbbá egyes típusait. A stúdium keretein belül vázlatosan ismertetjük a halandósági tábla dekomponálásának, az egyes halálokok eliminálásának módszereit.

Eseménytörténeti elemzés történeti adatokon (Óri Péter) SZEMINÁRIUM

A kurzus részint elmélyíti a történeti demográfiai ismereteket, hosszú távú demográfiai folyamatok elemzésére koncentrálnak, megismerteti a történeti adatbázis-építés problematikáját, megismerteti a többszintű elemzés különböző fázisaival. Az eseménytörténeti elemzés speciális alkalmazási lehetőségeinek bemutatásával elmélyíti a hallgatók módszertani tudását, elemzési készségét, és a

kutatás megtervezésétől a források felkutatásán keresztül az adatbázis létrehozásáig és az elemzésig végigvezeti őket a demográfiai kutatás valamennyi fázisán.

A demográfiai elemzés történeti forrásai (Nagy Mariann, Óri Péter) SZEMINÁRIUM

A kurzus megismerteti a hallgatókat a legalapvetőbb történeti forrásokkal, amelyek demográfiai elemzés céljára használhatóak. Ezen keresztül hozzájárul a statisztikai elemzési készség fejlesztéséhez, a rendelkezésre álló elemzési lehetőségek kreatív felismeréséhez. A források megismerése elmélyíti ugyanakkor a tudományág kialakulásáról szerzett ismereteket, a demográfiai kutatás elméleti kereteinek megismerését.

A demográfiai elemzések adatbázisai (Kamarás Ferenc, Spéder Zsolt) SZEMINÁRIUM

A kurzus keretében bemutatásra kerülnek a demográfiai elemzésekben leggyakrabban használt három adattípus – népmozgalmi statisztika, népszámlálás, lakossági kikérdezések (surveyek). Bemutatjuk az adatok keletkezésének körülményeit, alapvető jellemzői. Külön figyelmet szentelünk társadalmi csoportok közötti, és a nemzetközi összehasonlíthatóság szerinti szempontoknak.

Epidemiológia (Józan Péter) SZEMINÁRIUM

A kurzus ismerteti az epidemiológia tudomány fogalmát, fontosabb kutatási területeit. Az előadás elsődlegesen az epidemiológiai átmenet elméleti megközelítéseit és empirikus eredményeit taglalja. Bemutatjuk a fontosabb halálokok időbeli változását, a szekuláris halandósági trendek alakulása alapján a korszakok szakaszolását végezzük el. A kurzus rávilágít a hazai megkésett epidemiológia fejlődés fontosabb okaira és kísérletet tesz a várható scenáriók felvázolására.

Többváltozós módszerek: Logisztikus regresszió (Spéder Zsolt) SZEMINÁRIUM

A képzés célja, hogy a hallgatók elsajátítsák a dichotom társadalmi jelenségek és problémák magyarázatára használt logisztikus regressziós elemzési módszert. A kutatás-módszertani bevezetőt követően alacsony mérési szintekkel (dichotom) rendelkező változókkal leírható társadalmi összefüggések empirikus elemzését mutatjuk be. Az alapvető elméleti és matematikai ismeretek felidézését követően alapvető célunk, hogy az hallgatók az elemzési elveket programozási szinten is elsajátíttassuk. A klasszikus táblaelemzésből kiindulva megismerkedünk a valószínűségi változók elemzésének alapjaival (esély, esélyhányados). Megállapítjuk az összefüggések erősségének mérőszámait. A kétváltozós elemzéseket követően elindulunk a többváltozós elemzések irányába: megismerjük a logisztikus elemzés alapjait. Nagy hangsúlyt fektetünk a modellalkotás folyamatára. A kurzus keretében a gyakorlatban is bemutatjuk, hogy SPSS segítségével hogyan lehet a fenti elemzéseket elvégezni. A hallgatókat olyan ismeretekkel ruházzuk fel, amelyek lehetővé teszik, hogy önálló adatelemzést folytassanak.

Többváltozós módszerek: multilevel lineáris regresszió (Murinkó Livia) SZEMINÁRIUM

A kurzus általános betekintést nyújt a többszintű lineáris regresszióelemzés statisztikai alapjaiba, alkalmazásába és értelmezésébe. A survey adatok szerkezete gyakran hierarchikus, több egymásba ágyazódó szintből áll (pl. országokon belül egyének, iskolákon belül osztályok, azokon belül diákok), ahol a csoportokon belüli megfigyelések és azok hibatagjai nem függetlenek egymástól. A hagyományos statisztikai modellek ezt nem tudják megfelelően kezelni. A többszintű regresszió lehetővé teszi az egyéni és kontextuális hatások szimultán modellezését, fix és random független változók alkalmazását. A kurzus nagy hangsúlyt fektet a lineáris multilevel regresszió alkalmazásának gyakorlati kérdéseire.

FELHOZÓ TÁRGYAK:

1., vagy 2. félévben kerülnek meghirdetésre.

Statisztikai alapok (Hoóz István/Pótó Zuzsanna) 2 kredit (nem számít a 180-ba) SZEMINÁRIUM

A statisztika elméleti ismeretei kerülnek bemutatásra, melyek megértését példák gyakorlásával könnyítjük meg. Megismerjük egy adatbázis elemzéséhez szükséges statisztikai alapeszközöket (gyakorisági sorok, módosított gyakorisági sorok, leíró statisztika, kapcsolatvizsgálat - asszociációs kapcsolat, vegyes kapcsolat, korreláció -, hipotézisellenőrzés, lineáris regresszió). A tárgy célja, hogy a hallgatók a statisztikai módszerek alapvető elméleti megfontolásait megismerjék, azokat saját kezükkel tudják alkalmazni, és hogy képesek legyenek eligazodni a változótípusokon, illetve az alapvető elemzési eszközökön.

SPSS programnyelv (Bognár Adrienn) 2 kredit (nem számít a 180-ba) SZEMINÁRIUM

A DSzDI feltételezi, hogy a hallgatók ismerik az SPSS statisztikai programot. A kurzust azok részére hirdetjük meg, akik az SPSS-t nem ismerik, illetve nem használják. A kurzus keretében gyakorlatok keretében lehet megismerni az SPSS programnyelv alapvető jellemzőit.

Angol szaknyelvi képzés (PTE BTK Nyelvtudományi DI kurzusa) 2 kredit (nem számít a 180-ba) SZEMINÁRIUM

VÁLASZTHATÓ TÁRGYAK (Blokksított szemináriumok)

Hazai és külföldi szakértők, akik 3-5 nap alatt a) bemutatják a kutatásukat, amin dolgoznak, b) megtanítanak egy módszert c) bevezetnek egy programnyelvbe. Reményeink szerint itt olyasmik hangzanak el, amelyek jelenleg az európai élvonalat képviselik. Minden szeminárium 6 kredites. A blokkosított szemináriumok a 3. félévben kerülnek meghirdetésre.

Advanced demographic methods SZEMINÁRIUM

Angol nyelven a rostocki Max-Planck-Institut für Demografische Forschung és a párizsi Institut national d'études démographiques munkatársainak közreműködésével.

Kohorsz elemzések (Bukodi Erzsébet, Lecturer, Oxford University) SZEMINÁRIUM

Angliában lassan évszázados hagyománya van azoknak az adatgyűjtéseknek, és az ezeken alapuló elemzéseknek, amelyek egy-egy születési kohorszot követnek végig születésüktől felnövekedésükön keresztül éretté válásukig. Az adatgyűjtések általában demográfiai, szociológiai, pszichológiai és egészségmagatartásbeli kérdések megválaszolását teszik lehetővé. Az adatgyűjtések elemzésére az eseménytörténeti elemzési módszerek, illetve más fejlett többváltozós módszerek használhatóak. A kurzus keretében egy kutatási problémán keresztül mutatjuk be a lehetséges katasatási kérdéscsoportokat, a hipotézisalkotást, az alkalmazható módszereket, és az elemzés eredményességét.

Európa népesedési viszonyai a világ perspektívájából (Paul Demény, Population Council, New York) SZEMINÁRIUM

A kurzus keretében az európai népesedési tendenciákat tágabb, globális perspektívából vizsgáljuk, és arra fókuszálunk, hogy a világ népesedési folyamatai milyen kihívást jelentenek az európai népesedési rendszernek.

Eseménytörténeti elemzés és iskolai végzettség (Cornelia Muresan, Babes-Bolyai University, Kolozsvár, angol nyelven) SZEMINÁRIUM

A differenciális (társadalmi csoportok szerinti) demográfiai elemzésekben a korcsoport, területi elhelyezkedés és az iskolai végzettség központi helyet foglal el. A kurzus célja, hogy európai kontextusba mutassa be, hogy az iskolai végzettség milyen szerepet játszik az életpálya események bekövetkezésében.

Az életpálya-kutatás elmélete és gyakorlata (Prof. Aat Liefbrouer, NIDI The Hague és Free University Amsterdam, angol nyelven) SZEMINÁRIUM

Alkalmazás orientált bevezetés az életpálya-elemzésekbe. Az életpálya-kutatások az életesemények időzítésére, sorrendiségére, az életesemények egymáshoz kapcsolódására („linked lives”) koncentrálnak. A kurzus során áttekintjük a legfontosabb elméleteket, egy konkrét kutatási kérdés kapcsán megvitatásra kerülnek a felhasználható módszerek, a módszerek kiválasztásának kritériumai. Végül bemutatásra kerülnek az eredmények, a további kutatási lehetőségek.

Kutatási rész

108 kredit =

48 kredit kutató képzés +

25 kredit konferencia-részvétel +

35 kredit publikáció

Kutató képzés	48 kredit
A: kötelezően	24 kredit
B1 és B2: együtt	24 kredit
A és B együtt:	48 kredit

A) Kutatói műhelymunka

(kötelezően 24 kredit)

Folyamatos beszámolás az elvégzett kutatómunkáról. A doktoranduszok a 2. félévtől kezdve rendszeresen bemutatják kutatási tematikájukat: a) a kutatási kérdést, b) a releváns elméleti közelítéseket, c) a releváns elemzéseket, d) a használt módszereket, e) a kutatás problémáit. A harmadik szemeszterben a doktorandusz workshop keretében adnak komplex beszámolót kutatásukról.

1. 1.félév: Kutatószeminárium. SZEMINÁRIUM. 4 kredit
2. 2.félév: Doktorandusz workshop. SZEMINÁRIUM. 8 kredit
3. 3.félév: Kutatószeminárium. SZEMINÁRIUM. 4 kredit
4. 4.félév: Kutatószeminárium. SZEMINÁRIUM. 4 kredit
5. 5.félév: Kutatószeminárium. SZEMINÁRIUM. 4 kredit

B1) Kutatási gyakorlat

(minimum 12, maximum 24 kredit)

Részvétel kutatási projektben a témavezető irányításával. Minden doktorandusztól elvárt, hogy a témavezető, illetve a doktori iskola kutatási projektjeivel megismerkedjen, azok megvalósításában intenzíven közreműködjön. SZEMINÁRIUM. 6 kredit.

A 3., 4., 5., 6. szemeszterekben vehető fel, minimum két, maximum négy alkalommal.

Maximum $4 \cdot 6$ kredit = 24kredit

Minimum $2 \cdot 6$ kredit = 12 kredit

B2) Oktatás, tudományszervezés

(minimum 12 kredit)

Csak nappali képzésű hallgatók részére kötelező!

Minimum 3 kurzus megtartása a képzés ideje alatt; további 3 kurzus, vagy 3 félévnyi tudományszervezési tevékenység

1 kurzus/félévnyi tudományszervezés=2 kredit

Konferencia-részvétel***(minimum 25 kredit)***

Hazai (minimum 8 kredit kötelező előadásból)

Poszter	4 kredit
Előadás	8 kredit

Külföldi, angol nyelven (minimum 10 kredit kötelező ebből a blokkból)

Részvétel minősített nemzetközi konferencián	5 kredit
Poszter idegen nyelven	8 kredit
Előadás idegen nyelven	12 kredit

Publikáció***(minimum 35 kredit)***

Hazai minősített folyóiratban	10 kredit
Nemzetközi minősített folyóiratban	20 kredit
Könyvfejezet (magyarul, lektorált)	5 kredit
Könyvfejezet (világnyelven, lektorált)	10 kredit
Publikáció konferencia kiadványban	5 kredit

A képzési terv kurzusainak időütemezése. Az alábbi táblázatban 120 kredit időütemezése van részletezve félévenként, a fennmaradó 60 kredit a konferencia részvételt (25 kredit), illetve a publikációt (35 kredit) öleli fel, amelyek időütemezése nem szemeszterenként történik.

	1. félév	2. félév	3. félév	4. félév	5. félév	6. félév
Kötelező kurzus	6 kurzus 28 kredit	3 kurzus 14 kredit				
Kötelezően választható kurzus		3 kurzus 12 kredit		3 kurzus 12 kredit		
Választható kurzus			1 kurzus 6 kredit			
Kutatói műhelymunka		1 kurzus 4 kredit	1 kurzus 8 kredit	1 kurzus 4 kredit	1 kurzus 4 kredit	1 kurzus 4 kredit
Kutatási gyakorlat			1 kurzus 6 kredit	1 kurzus 6 kredit	1 kurzus 6 kredit	1 kurzus 6 kredit
Összesen	6 kurzus	7 kurzus	3 kurzus	5 kurzus	2 kurzus	2 kurzus
120 kredit	28 kredit	30 kredit	20 kredit	22 kredit	10 kredit	10 kredit